

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főter. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Betyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja

Egy háromhasábos petítor terfoglata 12 fillér
Bélyegdi minden beiktatás után 60 fillér

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a "Gömör-Kishont" kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Elváltozott világ.

1894. május 1.

Semmi sem jellemzi jobban az emberi társadalom feltűnő átalakulását, erkölcesinek hanyatlását, mint azok a százados szokások, melyekben a népek érzelme, gondolkodás módja megnyilatkozni szokott. A földműves nép életéből a régi világ patriarchalis egyszerűségű, nemes kedvtelése jóformán teljesen kiveszték s az uri rend szokásaiban idegen nemzetek mintái, sőt sok részben valami világpolgáriás izlés lett már is uralkodóvá.

Hajdan, sőt még nem régen is, ezt a hónapot, melynek lemorzsolását csak a mai nappal kezdjük meg, általában a leggyöngédebb vonatkozásokkal hozta kapcsolatba a népek szívverése és gondolkodása. A természet ujjászületésének, a virágok és mezők erőteljes fakadásának időszakát a szerelem hónapjának, a kedves májust a virágok névnapjának keresztelte el a költészet tarka ragyogású nyelvezetével. Mindez már régi emlék, melynek halavány sugarai között átrezgek felénk a verselő lantosok akkordjai, a cigány-muzsika sirva vigadó, kedves magyar nótái, s ide mosolyognak a magasba törő, sugar májusfák, koronás lombjait megingatva felénk az enyhe tavaszi lég hullámaiban: ez, ez volt a világ, a régi, a jó, az elvesztett világ, a népek egyszerű, de becsületos gyermekkorának naiv világa.

Ma e kedélyes emlékek helyére sötét árnyékok tolokodtak. Látjuk összetörlni a villámterhes felhőket a kéklő égbolton, a mezők szűztiszta levegőjében forgószélek összesepert szemetje kavargó; — a népelet költészete pusztulni indult, s a ragály, mely mindezen elváltozást táplálja, tenyészt, terjeszt: az elégedetlenség, mely a társadalmi rend beteges gyűlöletéből fakad s a né-

pek millióit elérhetetlen utópiák után való kapkodásra ösztökéli.

A létért folytatott verejtékes küzdelemből — melyet azelőtt életnek nevezünk — kibontakozik az egyes osztályok tulságos és nem mindig tisztességes jólléte, melylyel gyakran karöltve jár a tunya semmittevésben való renyhe dobzódás, s a másik oldalon a nyomor és bűn, a minek a munkahiány s a meglazult erkölcsök a nemzői. S a kiáltó ellentétek szembeállításával előnkbe tárul az új vallásnak tana, a *szocializmus*, szilaj követeléseivel megtámadva a vagyont, a tekintélyt, a jól megfutott, hasznosan elvégzett életpályának legtisztesebb gyümölcseit.

A falusi fonóházak helyére korezmai tiornyák lirmája lépett, a májusfák és a mezők dalai helyén a muzikálatlan nyomor egékbe törő csataordítása zúg végig. Még most csak figyelmeztetés ez, s jó volna szavára kissé jobban figyelniük, mert a figyelmeztetés szavára a nyers erőnek millió meg millió füle hallgat s millió meg millió keze szorul a bosszú gyűlöletével zúzó ököllé.

Nyomor és jólét a világ kezdete óta szakadatlan harcban vannak egymással. Kain és Ábel bibliai legendája számtalan változatban ismétlődik szemünk előtt, s ha igazságosak akarunk lenni, meg kell vallanunk, hogy az emberi erők és szenvedélyek azon irtózatossá összeütközéseiből, melyek a világtörténelmének évezredei folytán kitértek, maga az ember — ez összeütközések hőse és eszköze — még mindig nem bírta kihalásni azokat a tanulságokat, melyek a harcok iszonyainak megszüntetésére, vagy legalább enyhítésére volnának alkalmasak.

Sőt a tudomány haladásával, az erkölcs hanyatlásával, egyrészt a jólét, és másrészt a nyomor növekedésével növekedett az ellentétek nagysága s a bosszúnak vágya és a gyűlöletnek

mélysége is. Ma még a nyomor csak *kenyéért* s az ökölbe szorult kéz csak *munkáért* eseng, de nekünk úgy látszik, hogy a kinnél az életnek e két főeszköze van: a hatalom és a vagyon urai, hidegebb szívvvel sietnek el az árnyak előtt, mint a milyet azok jelentősége saját érdekükben megérdemelne. Pedig az élethez minden teremtetett lénynek egyenlő joga van, s annak eszközeiről kötelessége gondoskodni azoknak, kik isten áldása és sikeres munkájuk segítségével a tömeg milliói közül ész, tudomány, vagyon által kiemelkedtek.

Itt van már a magyar Alföld tejjel-mézrel folyó Kanaánján a szocializmus ragályfészke. Nagyon itt az idő, hogy szembeszálljunk vele nem könnyelmű, gunyos kacagással, hanem a szív és az ész legnemesebb sugallatára hallgatva, a *humanizmus*, az emberszeretet meleg érzelmeivel. A kinek kenyér kell — adjunk neki kenyeret, a ki munkát kér, annak munkát. És ne várjuk be — játszva a tüzzel — hogy késő legyen a nagy angol gunyos figyelmeztetése: „hát ha ez a sötét, eleven chaosza az énségnek és tudatlanságnak, ez a sok milliónyi erő ott a lábaink alatt... el kezd majd egyszer játszani?...“

Akkor lesz még csak elváltozott világ; jobb lenne, ha mi magunk változtatnánk rajta a helyett hogy azokra bizzuk, a kik nem ujjaalkotni de szétrombolni akarják.

A rimaszombati gazdakör folyó május hó 3-án d. e. 11 órakor a városbáza nagy tanástermében közgyűlést tart, melyen a kör vezetésére elnököt fognak választani a gazdakör tagjai.

A rimaszombati polgári olvasókör választmányja 1894. évi május hó 3-ik napján (csütörtökön) délelőtt 11 órakor saját helyiségében rendkívüli választmányi gyűlést tart, melynek tárgyai lesznek: 1. A polgári olvasókör által a kölcsönkönyvekre kibocsátott

TÁRCZA.

A troubadour.

Elt réges-rég egy vándor dalmok,
Egy nyughatatlan troubadour,
Ki folyton csak szerelmet vallott
És lantján folyton szólt a hír.

Mindig csak járt, kóborgott egyre
Míg ideálra nem akadt
És érzelmét versekbe szedve,
Dalolt szerelmi dalokat.

De hölgyét csakhamar megunva
Ismét bolyongott esztelen,
Kergette ifju vágya ujra,
Kergette őt a szerelem.

És itt és ott egy pillanatra,
Egy röpke percze meg-megállt,
Egy lánymosoly, ha megragadta,
Gondolta, ime rátalált.

Hogy rátalált az égi lényre,
Ki még talán övé lehet,
Kiért epedve, lázzal égve,
Megosztaná ez életet.

Lelkesen szólt ajkán az ének,
Zengett a lant lány hangokat,
De mindez gyorsan ére véget —
S még gyorsabban tovább haladt.

Míg sorsa végre elvezette,
Kit ifju lelke megkivánt,
Őrült is, bámult is felette,
Hogy megpillantá azt a lányt.

Nem birt a lányka esáberével,
Nem volt a lányka ritka szép,
Es mégis úgy állt ott előtte,
Mint oltár, vagy mint égi kép.

S a troubadour. — csodák csodája!
Nem nyult a lanthoz, nem dalolt,
Vágygyal borult a nő nyakába —
Es többé sohse kóborolt...

Maróthi János.

Végzetes szerelem.

Irta: János Gyula.

A mozlímok hite szerint az ember sorsa már előre meg van határozva s azon változtatni vagy azt kikerülni teljes lehetetlenség. A vallási fanitizmusnak eme teoriája azonban a mindennapi élet által sehogy sines igazolva. A szülei ház, környezet, iskola, továbbá a különböző életviszonyok behatásai az ember életére döntő befolyással vannak. Ezen behatások domborítják ki tulajdonképen az ember egyéniségét; határozott irányt jelölve kitévekenységének, az élet harczaiban igen gyakran a drámai megoldás terére vezetik őt.

Hogy ez így van az életben, annak igazolásul elmondom tisztelt olvasóim szives beleegyezésével egy tragikus élet történetét, melynek utolsó felvonása, közvetlenül szemem előtt játszódott le.

A Tárca völgyének szépségét és elragadó bájait minden egyes utas, ki csak ott megfordult, nemesak elismeri, hanem akad olyan is közöttük, ki ezen vidék szépségének szemléletbe elmerülve, elragadtatásában megszűnik az örökké tiszta kékgű Olaszthon narancsüetei után ábrándozni. Igazi gyöngye Sárosmegyének ez a völgy, mely a Tárca forrásánál, az égbe nyuló ormu Királyhegy lábánál veszi kezdetét, honnan délfelé kanyarodva, fokozatosan szélesbül, míg végre Zsadanynál Abauj-Tornamegyében összeolvad a Hernád völgy terjedelmes rónájával.

Ottani hosszas tartózkodásom ideje alatt többször volt alkalmam gyönyörködni ezen elragadó vidék bájos panorámájában.

Egy nyári reggelen szokásom szerint korán felkelve elmaradhatatlan utitársam Linda szóra hallgató kis kutyám kíséretében utnak indultam a mintegy másfél órányira fekvő abosi hegyek felé.

Utam az eperjesi országuton egymástól alig egy negyed órányira fekvő kies falvakon keresztül vezetett. Gyönyörű nyári reggel volt. A természet bájos szava dalmokai, a kis madárkák, mintha csak versenyre keltek volna egymással, szebbnél-szebb dalaikkal hálaadó dicséretet zengedeztek a természet böles alkotójának.

Isten imádása a madarak éneke. Vidám énekők midőn felhangzik a komor, titokteljes erdő csendes mélyében, az emberben önkénytelenül is valami megmagyarázhatatlan sejtelen támad egy magasabb lény létezéséről, ki az egész mindenség felett uralkodik.

Lemes községét, ezen céloimhoz vezető ut utolsó állomását elhagyva, arra a keskeny ösvényre tértem ki, mely esigalaku kanyarulataival a hegy tetejére vezet fel.

Azalatt, a sóvári hegyek mögött bágyadt narancs-színű fény támadt az égbolton, mely fokozatosan terjedve a nap közeli felkeltét jelezte. Sietnem kellett, hogy mielőbb fent lehessen a hegy tetején. Negyedórai, eléggé fárasztós ut után céloimnál voltam. Epen akkor értem fel a hegy legmagasabb pontjára, mikor a nap a sóvári hegyek mögül kibukkant, vöröses fényt hintve szét az ébredő természetre. Bámulva, esodás áhitattal vegyes gyönyörrel szemléltem a természet eme nagyszerű látványát. Az aranyfényvel behintett erdő a távolból úgy nézett ki mintegy mesebeli tündérgert, melynek lakói a hajnali fényben bábajos dal zengve, a természetet utánozhatóan pompájában varázsolják az ember szeméi elé.

A mint így lebilineselve a fenséges természeti túnemény által, gyönyörködöm az ébredő természet bájában, egyszerre hatalmas durranás reszkettette meg a levegőt, utánna nyomban fájdalmas kiáltás hallatszik nem messze tőlem.

Sietve futottam kis kutyám után, mely úgy látszik, már a durranás színhelyén lehetett, legalább nyögésszerű vonítása, mely egészen hozzám hallatszott, arra engedett következtetni. Hátra tántorodtam meglepetésemben midőn oda értem. Egy elegánsan öltözött fiatal embert láttam a gyepon elterülve, jobb kezében egy hatlövetű revolvert szorított göresösen, míg melléből csak úgy patakzott a vér. Fájdalmas, halk nyöszörgése, nemkülönben szememnek felém irányzott megtört tekintete nem sok időt engedett a gondolkodásra. Tisztában voltam azzal, hogy sietnem kell, ha a titokzatos esetről a fátyolt fel akarom lebbenteni. Első kérdésemre azonban, melyben neve és lakása után tudakozódtam nem kaptam feleletet. Arczára tekintve, láttam, hogy küzd önmagával, feleljen-e kérdésemre. Jól van fiatal barátom, ha nem mondja meg nevét, lakását, úgy azonnal itt hagyom. S ezzel oly mozdulatot tettem, mintha komoly szándékom lenne azt megtenni. Fenyegetésnek meg volt a várt eredménye. Teljes erejéből utánam kiáltva az Istenre kért, hogy ne hagyjam őt ott elveszni. Megmondta, hogy Sárosy Lajosnak hívják s hogy özvegy anyja E faluban lakik. E közben hangja mindegyre gyengült, az arezán gyöngyöző veritékeseppek tanuskodtak azokról a borzasztó fájdalomokról, melyeket ezen néhány perc alatt átélt. Még akart valamit mondani, a kezével tett mozdulat azt árulta el,

aláírási ívek beérkezéséről szóló elnöki jelentés. 2. A városi tanácshoz téglautalványozás iránt beadott kérvényre hozott tanácshatározat előterjesztése és tárgyalása. 3. Építő-bizottság kiküldetése. A tanácskozási kizűzött tárgyak kiváló fontosságára való tekintettel, Rábely Miklós elnök és Csillag Mór jegyző külön szétküldött meghívókon is felkéri a választmány tagjait, miszerint az ülésen annál inkább megjelenni sziveskedjenek, mert a hozandó határozattól függ, hogy az építkezés céljából szükséges további intézkedések mielőbb megtehetőek legyenek.

A gömri ev. ref. iskolák az 1893. évben.

(Felolvasott 1894. április 10-én Simoniban tartott papi értekezleten.)

„A nt. egyházmegye által vizsgálatra kiküldött bizottságok, mind a nyolcz szakaszban, rendes időben végezték teendőiket. A tanítás folytonosságát, a kedvezőtlen közegészségi viszonyok sok helyt megakasztották. Különösen a gyermekek réme, a pusztító járvány itt-ott még áldozatot is követelt. Innen van, hogy némely helyen, mint Jánosi, Beje, Simoni, Gieze és Putnokon, több-kevesebb ideig hatóságilag lett bezárva az iskola.

A szülők egyházi s községi előjárók a legtöbb helyt példás lelkesedéssel munkálják tanúgyünk előbbvitelét, mit nyilván bizonyít a vizsgák iránti meleg érdeklődés is. Csúpn Gortva-Kisfaludra kell a múlt évi megjegyzést ismételnem, hogy ott az iskolaügy, ugy az előjárók, mint a szülők indetiája folytán, alig-alig részesül némi figyelem és jóakarathat.

Nagyobb mérvű igazolatlan mulasztások a mindennapi tankötelesek között leginkább Szuhafő, Gortva-Kisfalud, Bátka és Uzapanyton fordulnak elő, sőt e két utóbbi helyen, a vizsgán is alig volt fele a növendékeknek, minék oka leginkább a tanító és előjárók között fenálló surlódásban lehetett fel. Az igazság, főleg a tanítók reputációjá érdekében ki kell jelentnem, hogy ők a mulasztók jegyzékét pontosan kiadják, s így a felelősség kizárólag a községi előjáróságot terheli, de ez nemcsak hogy nem alkalmasza a törvény szigorát, sőt nagy bölcsen hallgatva, szemel huny az egész iskolaügy felett.

Az ismétlő iskolások mulasztását illetőleg, utjald a múlt évek esnek kifogás alá. Első most is Hubó, hol 24 tanköteles közül 12, utána Kálisa, hol 18 közül 8 növendék fordul meg a tanítási órák. Feleden pedig 34 félnap van az ismétlősök rovására feljegyezve. Általán ugy észlelhető, hogy az a tapasztalati igazság, miszerint, a mindennapi iskoláztatás által elért sikert, csakis az ismétlő iskola biztositja, még mai nap sem vert elég mély gyökeret a nép szívében.

Jelentem továbbá miszerint 65 tanteremben 66 egyén foglalkozott tanítással, még pedig 53 rendes, okleveles; 7 ideiglenes, oklevél nélküli; 1 segéd Balogon; 2 lelkész-tanító; 2 rendes lelkész Alsó-Szuhán és Zubogyon; 1 helyettes lelkész Kálisan. E 65 iskola közül 62 vegyes fi és nő; kettő t. i. pelsőcezi és putnoki külön fi és nő; a tornallyai külön fi.

Van ezen kívül 4 községi jellegű iskola u. m. Rimaszombat, hol a vallásos tárgyakat (81 fi 51 nő) Pál Ferencz segéd-lelkész nagy lelkesedéssel és sikerrel, — az éneklést pedig Szöllősy István kiváló szakavatottsággal tanítják. Rozsnyón (27 fi 25 nő) Váry László, Oldalfalán Csizy Pál, a tornallyai leányiskolában pedig Litkey buzgólkodnak hűen mindazon dolgokban „amelyek tartoznak a hitre.”

A kőrösi és rudnai gyermekek — tanító hiány miatt — Berzétén táplálkoznak a tudomány édes tejével. De hogy Dubicsányban mily sorsa van a népnevelés nagypontossága kérdésének, arról mély sajnálatomra nem tehetek jelentést.

Mindennapi tanköteles egyházmegyénkben — a községi iskolás növendékek kivül — 1563 fi, 1394 nő, összesen: 2957. Ezek közül gyakorolta az iskolát: 1553 fi, 1380 nő, összesen: 2933. A nem járók létszáma kevesebb mint egy százalék.

Ismétlő tanköteles: 545 fi, 590 nő, összesen: 1135. Ezek közül gyakorolta az iskolát 522 fi, 566 nő, összesen: 1088. A nem járók száma a múlt évi 6% ról 4-re szállott. Tehát ugy a mindennapos, mint ismétlő tanköteleseknél örvendetes emelkedés észlelhető.

A tanítói lakások, a zádorházi, putnoki, zádorfalai és zubogyi leszámításával, mind kívánt jó karban vannak, de már a tantermek ellen, főleg 11 helyen sok kifogás tehető. Legszánalmas állapotban van a bátkai és sajókeszi, rozszant, nedves, bűzhödött, mindakettő a mi a gyermekek egészségére bizonyára a legkárosabb befolyással van. E helyeken az építkezést, szigorított parancsossal, gyorsan kell eszközölni, nehogy veszély legyen a késedelemben. Jelentem továbbá, hogy több iskolánkban, még mindig a régi koremsai asztalokról táplálkozik a tisztelt atyafiak paedagogiája. Tisztelettel kérem a nt. egyházmegyét méltóztatásuk magas erélyével odahatni, hogy e korszerűtlen körülmények elvalahára szünjenek meg.

A felszerelés is temérdek kívánni valót hagy fenn 65 népiskolánk közül 38 fiányoson, 4 pedig t. i. Otrokoos, Visnyó, G. Száros, Zádorháza, a legszükségesebbekkel sines felszerelve. Még ma is nehezen akarja belátni a nép, hogy a tanítás sikere legfőképp a taneszközöktől függ. A tanítói lakások és tantermek a lehetőség határáig mindenütt tisztán tartatnak.

A czélszerűen kezelt faiskolák száma csak 24—27 még ma is rendezetlen, 4 helyen pedig (Feleden, G. Kisfalud, Tornallya, Visnyó) egyáltalán híre sines. Hogy az iskolakertek ily tekintélyes száma, még ma sem a czélnak megfelelőleg kezeltek, ez egyrésztől a kertek rosz és hasznavehetetlen talajának tulajdonitandó. Sok helyen pedig a faiskola csak a nevet viseli, nincs kiaknáza benne a talaj előnye, nincs felbresztve a nép ösztönszerű hajlama. E téren a siker kétségkivül a tanító urak ügybuzgalmától függ leginkább. — Közös erővel életre kell keltetni a népben a szunyadó érdeklődést, a hideg közönyt, s néhány év alatt gyümölcsfaktól díszlenek kerteink, mezeink s naponként szegényedő népünk egy megbeesülhetetlen jövedelmi forrás birtokába jut. Így lesz a községben az iparkert, a kiesiágynek gyönyörűsége, a nagyok feltéve örvölt kineve, általában a kultúra meleg ágya. — Különösen ki kell emelnem a jánosi, lénárdfalvi, hamvai, simoni, bátkai iparkertek kezelőit, kik nagyobb mennyiségű oltványokat, eseteket tudnak felmutatni.

Hogy az ösztöndíjak kellő evidenciában legyenek, szükségesnek látom felsorolni. Jánosiban 100 ft. Naprágyban 45 ft. Pelsőcezen 570 ft. Beretkén 100 ft. Giezen 40 ft. Putnokon 60 ft. Kövecesesen 120 ft. Pokorágyon a Konyha-Sósféle alap 100 ft. — a Miklovics-féle 110 ft. Szutorban 100 ft. Berzétén 14 ft 5 kr. Rimaszombatban 200 ft. Összesen 1559 ft 5 kr. Az ösztöndíjak kamatai részint jutalmazásul a jobb növendékeknek, részint tankönyvek beszerzésére, részint az iskola közsükségeinek fedezésére fordítatnak.

A könyvtárak állásáról a következőkben számolok be. Szakkönyvtár van 20 helyen 1104 kötetben. Ifjúsági könyvtár 16 helyen 1349 füzetel. Minden iskola ifjúsági és szakkönyveinek létszáma általam külön naplóban van nyilván tartva.

Rendezett népkönyvtár 20 egyházban van 3517 kötetel, részint: Jánosiban 632, Pálfalán 123, Serkében 214, Kistalud 10, Majom 5, Vály 61, Jéne 36, Pelsőce 562, Paskaháza 256, Gieze 127, Horka 56, Putnok 50, Lénárdfala 130, Hanva 261, Balog 80, Szutor 87, Naprágy 142, Simoni 408, Harmacz 205, Imolán 72 kötet. A pelsőcezi könyvtári alap 463 ft 55 kr. Általában a könyvek száma ez évben örvendetesen növekedett.

Eszközökkel felszerelt testgyakorda csak 4 helyen

zsebében biztos jövőnek nézhetett eléje. Tulardó örömmel sietett haza. A három évi távollét, mely alatt tanulmányait folytatva, állandóan Budapesten lakott, s a közeli viszontlátás reménye kéjes hullámzásba hozta egész valóját. A gyorsvontat örült robbanása ugy hangzott fülébe, mint egy ökrös szeker döcögése. Kinézve a vagon ablakán az ismerős vidék láttára azonban megdöbbszant a szíve, pedig ha tudta volna, hogy ezen három évi távollét boldogságát dulta szét, dehogyan sietett volna haza.

Az a márványszerű hidegség, melylyel fogadták őt a leány szülei, borzasztó hatással volt rá. Erre nem volt elkészülve. Egyszerre letaszítva érezte magát arról az isteni magaslatról, melyre a szerelem szárnyain emelkedett. A szülők eleinte kitérő feleleteket adtak kérdéseire, később azonban, midőn látták, hogy nyilatkoznak okvetlen szükségese, kerekén kijelentették, hogy leányukat nem adják hozzá. Leányukra haláluk esetén nagy örökség marad, oly örök kellett azért gondoskodniok, ki előkelő társadalmi állása mellett vagyoniilag teljesen megfelel az ő igényeiknek. Ilyen parthiere találtak is Bérczy Géza fiatal földbirtokos személyében.

Átokként zugtak fülében ez utóbbi szavak. Tántorgó lépésekkel, akár egy részeg ember ment b. a leány szobájába. A leány halvány arca, az az igénytelen arany-szegélyű papirlap, mely az asztalon hevert, mindent megmagyarázott. Egyszerű esküvői meghívó volt az, melynek általánosan ismert szövege más körülmények között egészen hidegen hagyják az embert, de a melynek ez alkalommal minden egyes betűje gyilkos törként hatottak szívébe. „Bérczy Géza folyó hó 17-én tartja egybekelési ünnepélyét Köszgyi Vilma kisasszonnyal...” Elolvasta 2-szer, 3-szor, 4-szer is ezen sorokat mint az a drámai színész, ki szerepét tanulja. Azután sajtáságos pillantást vetve a leányra, kérdezte tőle, hogy mit jelent az? A leány felelet helyett megindító zokogásba tört ki. Nem szólt semmit, de lilomfehérségű arca s könyvtől ragyogó szemei beszéltek helyette. — Sokkal forróbban szeretlek, mint szerettelek eddig, esküszöm, hogy csak a tied leszek, vagy a siré. — Ezek a szavak voltak olvashatók a leány halvány arcáról. — Azonban ő nagyfoku izgatottságában nem volt képes a leány arcáról ezeket leolvasni. Csak azzal az egy dologgal volt tisztában, hogy neki már most itt nem lehet maradása. Mint az elkarhözott örülként rohant ki a házból s a nélkül, hogy tudta volna, mit tesz, jegyet váltott Budapestre. Két napig maradt a fővárosban czéltalanul bolyongva annak utcáin.

van (t. i. Szalóc, Pelsőce, Paskaháza- Gieze) de a szabadyakorlatok alkalmas időben mindenütt taníttatnak.

A rajzolás több helyen taníttatik, valamint a kézműipar is, — de iskolánk létszámához arányitva — mind több kívánatos, hogy ipargazdag megyénkben, már csak a tanítási szempontjából is, minél több órán át végtetnének fel a tanítás keretébe. A rajzolásnál kiemelkedik az iskolák közül a marionfalvi, melyről az van feljegyezve, hogy ott az e nemű baladás a népiskoláknál magasabb középiskola alsóbb osztályaiban is számot tenne. A kézmunka tanításnál pedig dícsérettel emlitendő Juhász János pálfalvi tanító, ki a tanítványok sikerült készítményeiből egy kis falusi kiállítás is rendezett.

Tankönyvekkel legtöbb helyt el voltak látva a növendékek, e tekintetben esupán Horka, Beretke, Rás, Alsó-falu és Szuhafő esnek kifogás és megintés alá.

Javítás eszközöltetett Feleden, hol egy melléképület emeltetett. Jénén, hol az iskolatetőzet újja alakítottat. Berzété, Horka, Kálisa több-kevesebb javítást eszközölt a tanítói lakon és tantermen. Szutor taneszközök beszerzésére s iskolai felszerelésre 62 forint fordított.

Hat osztályú iskolánk van 44: öt osztályú 18; négy osztályú 3, t. i. Gömör Száros, Héth, Trizs.

Egyházmegyénk tanítóinak összfizetése 24008 ft 83 kr. Legkisebb fizetés a sajókeszi 91 frttal, legnagyobb a pelsőcezi fitanító 800 frttal, 300 frttal kisebb a jövedelme 26 tanítónak, nagyobb 39-nek.

A mi már ezek után az iskolák szellemi állását illeti: kitűnő osztályzatot kapott 34, dícséretet 25, kielégítőt 6

Kitűnők: Jánosi, Pálfala, Serke, Szalóc, Berzété, pelsőcezi fi és leány, Paskaháza, Gieze, Vály, Simoni, Harmacz, Jéne, Susa, Rimaszées, Iványi, Radnót, Martonfala, putnoki fi és leány, Lénárdfala, Hanva, Runya, Balog, Pokorágy, Uzapanyt, Tornallya, Poszoba, Naprágy, Kelemér, Reeske, Zádorfala, Alsó Szuha, Imola.

Dícséretesek: Feled, Gortva-Kisfalud, Majom, Horka, Beretke, Lekenye, Beje, Otrokoos, Kálisa, Mihályfalva, Visnyó, G.-Száros, Zádorháza, Héth, Szutor, Zsíp, Tamasi, Hubó, Sajókeszi, Köveces, Ragály, Zubogy, Trizs, Aggtelek, Szuhafő.

Kielégítők: Rás, Alsófalva, Darnya, Csiz, Zehherje, Bátka

Tudomásul adom végül, miszerint világi iskolalátogatóink közül Döszeghy Zsigmond 32, Samarjay János 30 koronát osztattak ki jutalom gyanánt az egyes iskolákban, a szorgalmas tanulók között. Ad multos amos!

Nagytiszt. esperes ur Jánosinak 1 ft 77 kr, Pelsőceznek 5 ft értékű könyvet küldött, melyek szegénysorsu gyermekeknek adattak

Pelsőcezen a városi társas egyesületek s az egyházi és városi hatóságok munkás buzgalma folytán, a Jókai Mór műveinek díszkiadása s Kossuth Lajos „Irataim” cz. művének még hiányzó kötetei megrendeltettek. Nagyt. Szentpéteri Sámuel lelkész ugy Pelsőcezen, mint Paskaházán egy-egy vallásos irányu jutalom-füzetkét adott minden növendéknek.

A rimaszombati egyház, a siker fokozása céljából, a jutalmazásra fordított alapítványi kamatokat, a múlt évi nyári vallásvizsga alkalmával 21 forintra egészítette ki. Ezenfelül a jobbmódu, de szorgalmas tanítványok között 12 ft 20 kr. értékű könyvet osztott ki, mely lelkes eslekményt Samarjay János külön adott 10 koronája koronázott meg.

A fegyelmelés a népiskolai oktatás kivánalmainak mindenütt megfelel. — Iskolai naplók, jegyzőkönyvek rendben vannak.

Általában tanügyi viszonyaink a kor igényeihez örvendetesen fejlődnek. Tanítóink ügybuzgósággal s helyes paedagogiai módszerrel hintegetik szakismeretük kincsét szerett növendékeik között, szorgalmasan öntöznek, plántálnak s szívvel-lélekkel azon vannak, hogy az apró nem-

Az alatt az öngyilkosság eszméje is teljesen megérett benne. Mindenképen igyekezett ezen zűrzavaros chaosból kibontakozni s a helyes utra rátalálni, azonban sehogy sem sikerült az neki. — Legszentebb érzelmeiben összetörve elveszítette azt a lelki egyensúlyt, mely a létnék egyik legfontosabb kelléke. — Megbarátkozva azért teljesen a halál gondolatával, megszerezte magának a gyilkos eszközt, melyben igazi jöltevéjét látta, s mely őt megszabadítja a szenvedésektől. Majd vonatra szállva, hazafelé utazott. Aboson azonban kiszállt s egész hideg vérral ment fel arra az emlékezetes hegyre, mely az ő életében a Golgotha szerepét játszotta. — Ott, azzal a végtetett életének... Ennyi a naplóból kiirt teljegyzésim után. A mi ez után következik az a dráma befejező része s közvetlenül előttem folyt le.

Mélyen gondolatokba merülve még egy ideig ott maradtam, megilletődéssel nézve a halott vonásait. Majd leszorítva fénytelen szeméit sebes léptekkel futottam le a katlar alakú völgyben fekvő faluba, hol szekeret fogadva, haza vittem holttestét. Lakására érve még egy izgató jelenetnek voltam tanuja. Az anya fájdalmát leírni lehetetlen. Fia holttestére borulva göresös zokogásban tört ki. Majd magasban felemelkedett s K...ék vadszöllővel betutott háza felé fordulva borzasztó átkora fakadt. Ezen megrázó jelenet teljesen felzavart már amugy is erőszakolt nyugalmamból. Mäskülönben ama kötelességnek, melylyel az ismeretlen halott iránt tartoztam, ugy vélekedtem, már eleget tettem. Buesut véve azért a szerencsétlen asszonytól hazafelé indultam. Csendes otthonomban még napokig elgondolkoztam az előttem lezajlott tragikus esemény felett. Egy héttel rá az esemény után nagy szenzacziót keltő hírt közöltek az eperjesi lapok.

K. J. földbirtokos ritkaszezségű leánya a somosi hídnál, ott, hol a Tárca a legveszélyesebb folyással bír, eddig ismeretlen okból a hullámokba vetette magát, holttestét csak másnap találták meg. Az okozati összefüggés mely a két nagy feltűnést keltő esemény között létezett, csak kevés előtt volt ismeretes. Csak kevesen tudták hogy ama lövés, mely az abosi hegytetőn dördült el, előjátéka volt annak a szerelmi drámának, mely a somosi hídnál a Tárca hullámaiban nyert befejezést. A rang és vagyon által elvakított szülők nagyravágásukért méltóan bünhödtek.

Ők pedig, kik egymásért a halálba mentek, ha itt a földön nem is, de ott túl a szellemvilágban örökre egyesültek.

beszélő képessége azonban végleg cserben hagyta őt. A mi ezután következett, arra még most is bizonyos megilletődéssel gondolok vissza. Az életnek utolsó fellobbanása volt az; végső tusája az életnek a halállal, mely rendszeren az utóbbinak győzelmével végződik.

Enyészet! akkor láttalak először romboló működésed közben; borzasztó hatalmaddal nem képes dacolni az élet; a hol te megjelenysz, ott az örömet szomorúság váltja fel.

Az agonia mindössze néhány másodpercig tartott, mély sóhajjal, végig rázkódva egész testében, szíve megszünt dobogni.

Meghalt tehát a nélkül, hogy végső akaratát közölte volna velem. A további teendők felett gondolkodva, csak most tűnt szemembe az az iratesomó, mely a halott oldalzsebéből látszott ki

Egészen biztosra vettem, hogy ezen iratesomó nagy segítségemre leend a titok lebonyolításánál. Mire a nélkül, hogy sértettem volna a megboldogult emlékét, ovatosan kiszabadítottam az iratesomót zsebéből.

Bele pillantva az iratok közzé, azonnal konstataltam, hogy azok naplójegyzetek. A boldogult tehát naplót vezetett. Egy teljes órát vett igénybe ezen naplónak áttekintése. Végére érve a naplónak, tisztában voltam mindennel. Egy boldogtalan szerelem megindító története volt abban leírva. A boldogult imádatszerű szerelemmel vette körül azt a leányt, kivel utóbbi időben támadt látszólagos elhidegülése kezébe adta azt a gyilkos fegyvert, melylyel gyötrelmes életétől meg ált. Ismeretése a leánynyal visszanyul a játszi gyermekkor gondmentes szakára.

Együtt nevedtek, együtt játszadoztak, a falu poros utcáin. Együtt szedték a rét harmatos virágait, melyek később az eszményi szerelem menorszirág nyitották meg előttük. Majd midőn szülei őt tanulmányainak folytatása végett E. városba adták, a nagy szüneteket otthon töltve, gyakran találkozott vele. S ezen találkozások alatt azon benső természetes vonzódás, mely lelküket testvéri rokonságba hozta, igaz szerelemmé változott. Ez a szerelem időfolytával egyre fokozódott. A reménynek ama biztos érzete, hogy azt a leányt, kit lelke egész rajongásával szeret, egykor birni fogja, ambiczióját csak növelte.

Ennek tulajdonítható, hogy tanulmányait is aránylag rövid idő alatt, fényes eredménnyel fejezte be, s hogy már 24 éves korában polgári iskolai tanítói oklevéllel

zedékből, az egyház és haza javára hasznos tagokat formálnak. Isten adjon munkájukhoz fokozott előmenetelt! Ime, ezekben volt szerencsém népkiskoláink állapotát a nt. egyházmegye elé terjeszteni.

Legyen áldás a nevelés és tanítás szent ügyén!*

Végső szó.

— „A pap árvái” ügyében. —

A fenti cím alatt lapunkban megjelent közlemény, tőlünk egészen távolálló okokból, valódi „cause célèbre” jellegét öltött.

Az ügy állása mindenki előtt ismeretes. Mindenki tudja, hogy lapunk csak kötelességének vélt eleget tenni, midőn letörli a méltatlanul megbántott özvegy asszony szeméből omló keserű könnyeket. Azok azonban, a kik ezt a legkevésbé sem szép ügyet felidéztek, nem bírtak megnyugodni a halálos ítéletben, melyet a közvélemény a védtelen nő ellenében való eljárás felett azonnal ki-mondott, hanem megfelelőbbé tették a „lovagiasság” című forrúhoz.

Csernai Dániel, a ki esupa lovagiasságból, egy oltalom és támasz nélkül álló tisztos özvegyet „bornirt”-nak nevezett és ezt a kifejezést csak a közvélemény felzudulására vonta vissza, a lapunk mult számában foglalt napi hír után, mely az ügyet befejezte, jónak látta azt magántra terelni.

Lapunk szerkesztője az e részben tett lépések folytán kijelentette, hogy a kérdéses napihirt nem írta, sőt a lap kérdéses számának szerkesztésébe részéről fontos gátló okok következtében be nem folyt.

Minthogy azonban a kérdéses két kitételben, mint pusztá hírlapi polémia folyamányaiban s illetve Buffon világhírű mondásának idézésében sértés egyáltalán nem foglaltatott, minthogy továbbá nem tartotta összeegyeztethetőnek a sajtó hivatásával, hogy ilyféle csekély okokból, magántermészetű kényszernek engedve bármely munkatársat megnevezzen és kiszolgáltatson és ekkép praecedens teremtson arra, hogy a lap esetleges fenyegetés vagy preszió által nyomós ok nélkül valamely szerző megnevezésére legyen rábírható: kénytelen volt kijelenteni, hogy a szerzőt csak az illetékes sajtóbírósiág előtt fogja megnevezni.

Jóllehet lapunk szerkesztője ezen válasz adása által a minden szerkesztőtől méltán megkívánt köteles diskretil megóvása érdekében cselekedett s jóllehet az érdekeltnek nyitva állott az ut, hogy vélt sérelmét a sajtóbírósiágnál teendő feljelentés útján orvosolhassa, nem ezt az utat választotta. — hanem a „Gömör” f. hó 18-iki számában, válogatott címszókkal illeti egy a neki ki nem szolgáltatott szerzőt, mint lapunk szerkesztőjét.

Mi a történet után meg vagyunk arról győződve, hogy a „Gömör” segédszerkesztője ebben a „láthatatlan ellenség” ellen vívott harcban a legtöbb kárt saját magában tette. Mert a megbízottai által kiállított nyilatkozathoz fűzött szavai óvatatlan közrebecsítésénél nem gondolt azzal, hogy ennek a cselekménynek rá nézve nem várt következményei lehetnek.

* * *

Ezek után a magam részéről a következőket jegyzem meg:

Engem a „Gömör” segédszerkesztője minden ok nélkül támadott meg. Itt születtem, itt éltem át életem jelentékeny részét, anélkül, hogy bárkivel összeütközésbe jöttem volna. Ebbe az ügybe erőszakosan vonattam bele, csakis az okból, mert jellemem és meggyőződésem tiltotta, hogy a boszu eszközévé szegődjem.

En nem „kérdem” szerkesztőségemmel és nememmel s nem akarok kibújni a felelőség alól semmi féle ügyben, mely a lap hasábjain tárgyalatik, hanem a jelen esetben is felajánlottam, hogy az illetékes sajtóbírósiág előtt a cikkíróit megnevezendem. Ezzel, komoly meggyőződésem szerint, én kötelességemnek eleget tettem.

Egyébként az én hasznos és fáradságos munkával szerzett és megtartott sepiótlan becsületemet a „Gömör” segédszerkesztőjének megfontolatlanul és ok nélkül oda vetett szavai be nem szennyezhetik, annyival kevésbé, mivel azokat az illetékes sajtóbírósiág, mely elé az ügyet terjesztem, bizonyára méltó módon megfogja torolni. Elvégre legalább lesz ugy nekem, mint az általam képviselt sajtó-organumnak alkalmunk a törvényszéki terem teljes nyilvánossága előtt leszámolni mindazon titkos és nyílt ellenségekkel, kik egy idő óta meg-rontásunkra törnek.

Rimaszombat 1894 Május 1-én

Dr. Kármán Zoltán.

Meghívó.

A gömörmezei ált. tanító-egylet rimaszombati járásköre folyó évi május hó 9-ik napján d. e 10 órákor Nyustyán, az ottani ev. iskolában tartja tavaszi közgyűlését, melyre az egyleti tagok és tanügybarátok ezennel tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Próbatanítás a történelemből. Tartja Füzesi M.
2. A próbatanítás megbírálása.
3. „A népoktatás ügye az ezredéves kiállításon” ez. tétel tárgyalása.
4. „A fogalmazás tananyagának kijelölése és tanítási módszere a népkiskola V. osztályában” című tétel tárgyalása. Előadó: Matolcsy Pál.
5. Folyó ügyek.
6. Indítványok.

A közebében részt venni óhajtok sziveskedjenek Scholerz Adám kartársnál jelentkezni.

Tiszolcz, 1894. május 1.

Ifj. Járossy Endre, jkőri elnök.

Hírek és vegyesek.

Egyházi kinevezések. A rosznyói megyés püspök Fábrián Kamil dobóczai plébánost a megüresedett fülek-püspöki plébániára nevezte ki. Krosnyiczky István rappi káplánt pedig Putnokra helyezte át.

Egyházmegyei közgyűlés. A kishonti ág. hitv. evang. egyházmegye szombaton, folyó hó 5-én városunkban közgyűlést tart a szinai törvény által kívánt területi

rendezkedés és szervezeti szabályok tárgyában. A közgyűlést az egyházmegye elnöksége az evang. templomba hívta össze; de mert ott a télen felállított új orgonát éppen most szétcsédték, hogy végső és tökéletes befejezést nyerjen: e munkálát miatt a közgyűlés, biztos értesülésünk szerint a főgymnasium tornacsarnokában lesz megtartva reggeli 9 órákor, előzőleg pedig 8 órákor ugyanott előértekezlet lesz.

Uj lelkész. Klenőczra a még most is függőben és felebezés alatt levő papválasztás végmegoldásáig helyettes lelkészül Zelenka Pál püspök az egyházmegye ajánlatára Argay György volt losonezi segédlelkésszt nevezte ki s ez már ott is működik.

Esküvő. Irányi István késmárki vasuti állomásfőnök hétfőn, április 30-án vezette oltárhoz a helybeli ág. ev. templomban Szontagh Melanie urhölgyet, Bornemisza László alispán sógorúját. — Az esküvő és a nász-lakoma teljesen szűk családi körben folyt le.

Verses köszöntő.* (Ajánlja Lőrinczy Gyurinak névnapijára.) Édes Gyurim! Torkom rekedt, — pennám repedt, — ha nyikorgó a rimes próza, — vigye el a gölya. — Nem vagyok Kriebel Tivadar, — csak egy árva magyar — a ki jót kívánni akar — s a hol viszket, vakar. — vagy vakarózik, — már a kinek hogy akarózik, — csak jól essék, — az Isteneknek tessék. — Hát szentem Gyurkám, — vidulj fel szent György napján — bajuszd mindkettő eszira — álljon mára, — mert ez így illik — t. i.

Minden keserűség — töled távol essék, — legyen keserű a lapu, — üsse meg a kapu. — (Itt persze mienkű kellett volna, — de ezzel nem jön ki a nóta, — hát csak maradjunk meg a kapunál, — elég jó ez a lapunál.) — Kedves hites társad (az én hugom asszony) — rád áldást ragasszon, — meg ne tépásson, — kis lányod Maresa — mint a kövér haresa — nőjjon nagyra, — az or Isten tartsa — meg, együtt a czukrásszal** — mint tizest az ásszal. — Ha szebb hasonlat kell — (a ki keres, lel) — hát mint fa két ágát, — melynek koronáját — hugom asszonyka, — meg te lellem Gyurka, — teszitek — ha el nem ejtitek, — Diana a kegyes, — olykor bizony begyes — istennőeske — mint esicsergő főske — vagy karesu őzeeske — rád mosolyát hintse: — nyulat a konyhára, — rókabőrt bundára — Dianától kapunk, — ha nem hamarkodunk; — csak tartsd meg a szabályt, — (tanulni soh sem árt), — ha nyul szalad balra — te puskád tartsd jobbra; — a találist — mint anyi mást — bízd rá a sörétre, — azért fabrikálta ebadta németje, — hogy vadat, találjon — puskád, bárhol álljon — Ne törődj a viszonyokkal — ezekkel az iszonyokkal; mit neked Hekuba, — üsse meg a guta; — a te kis világod — egy-két jó barátod, — ha filozóf vagy, — akkor elég nagy, — Számítgva a kamatot, — Péter vagy Pál mennyit kapott, — ninesen ennél bőlebb dolog; — tőke, perzent, váltó, — kötvény többet ér, — mint eszű vagy köszvény; — a ki mást állít — csak amit, — A társadalmat — mint valami sokadalmat, — nézd a humor magaslátáról, — így nem esel le az ugorkafáról. — Termelj dinnyét, krumplit, babot, — ebéd után henyejl nagyot, — ő Kokován lödd a bakot, — ez legyen szent háromságod, — hidd el, soha meg nem bánod! — Rimaszombat, 1894. ápril 24. Szervusz! Bodon József.

Aranylakadalom. Május első napján a helybeli ág. ev. templomban ritka és lélekemelő ünnepély folyt le. Ekkor újította meg Hudoba Sámuel a rimaszombati takarékpénztár köztiszteletben álló nyug. pénztárnoka és neje szül. Rigó Mária urnó a hitvesi fogadalmat, melyet ezelőtt ötven évvel egymásnak esküdtek, s egy félszázadon keresztül igaz keresztényi vallásossággal s kölcsönös szeretettel és hűséggel megtartottak. A szép ünnepély alkalmára a templom zsufolásig megtelt az ünneplő kedves öreg házaspár igaz tisztelőivel. Mikor a házaspár belépett a templomba, Kapy Gyula kántor gyönyörű praedudiumot játszott a templom széphangu orgonáján, majd az ünnepeleket helyet foglaltak szemben az oltárral, mely előtt Glauf Pál esperes-lelkész remek beszéddel üdvözölte az aranylakadalmat, meleg hangon emlékezve meg a félszázadon át tartott kettős életpályá minden örömről, viszontagságairól, különösen kiemelve azt a mozzanatot, mikor a fiatal férjet — mint ifju családfőt — a 48-iki forradalom alatt magyar hazánknak tett hazafias szolgálataiért a győztes osztrák hatalom börtönre hurcolta, melyből áldott lelkű ifju felesége nagy áldozatok, fáradozások után szerencsésen szabadította ki. A lélekig ható szép beszéd alatt az egész templomi közönség könyezett s meghatottan gyönyörködött a kedves házaspárban és az aranyenyasszony 92 éves keresztányjában. özv. Nagy Ferenczné szül. Zatrogh Julia urnó tisztes alakján, ki szintén ott ült az ünneplők között, s a kinek szintén méltán jutott osztályrészül a jeles pap-ságok istenáldásából, melyet a házaspárra és övéire imádságos szavaival az égtől lekönyörgött. — A magasztos ünnepély után az aranylakadalmat mindenfelől el-árasztották a tisztelők és jóbarátok szerenese kívánataikkal, s végül ifj. Badiny Gyula ügyvéd — az ünnepelel pár fiának — házána az ünnepelel lakoma fejezte be, melyen a szépsámu család s benső barátai vettek részt s éltették szeretettől meleg szavakban, vidám, derült kedélylyel, poháresengés közt a magasztos ünnepély kedves szereplőit.

Meghívás. A rimaszombati dalárda, mielőtt a fiúmei országos dalversenyre indulna, kötelességének tartja a nagyérdemű közönségnek bemutatni saját versenydarabját is, melylyel e hó 14-én Fiumében a többi hazai daley-letekkel versenyre kél. Hogy e versenydarab bemutatására alkalma legyen s a nagyérdemű közönségnek más tekintetben is szórakozást szerezzen folyó hó 6-án, vasárnap délután a „Széchenyi kert”-ben tavaszi mulatságot rendez, melyre a dalárda minden pártfogóját s a dalművészet minden barátját tisztelettel meghívja a dalárda választmányá. A mulatság kezdete d. u. 3 órákor. Belépti-díj személyenként 30 kr.

Esküvő. Jakobi Lányi Bertalan, kir. ítélő-táblai bíró, a m. kir. igazságügyminiszterium törvényelőkészítő osztályának tagja és a magyarhoni ág. hitv. evangélikus egyház egyetemes törvényszékének bírja özv. Arvay Istvánné Csillagh Irmával, néhai eszafordi Csillag László, Zalavármegye egykori alispánja, majd országgyűlési kép-

*) Ezt a kedves, humoros poemát Bodon József, a kitünő novellista, a Petőfi társaság tagja intézte lapunk munkatársához Lőrinczy Györgyhez, kinek sziveségéből is közöljük.

**) Felköszöntöttnek kis fiát szokták így nevezni a családban.

viseelője, igazságügyminiszteri tanácsos s több semmitű-zéki bíró és neje korongi és tropécsi Gombossy Judit leányával a mult napokban esküdött meg Budapesten. A jeles bíró, ki Rimaszombatban több évig lakott, mint az itteni törvényszék bírja, megyénk egész értelmisége őszinte tisztelettel vette és veszi körül, s életének ez újabb fordulópontján számosan üdvözölték a legjobb szerenese kívánatokkal, melyekhez lapunk részéről is szives igyekeettel járulunk.

Orvosválasztás. Mint bennünket Pu nokról értesitenek a dr. Lövy Ede elhunytá folytán megüresedett bányorvosi állásra, megyénk szülöttét dr. Urszinyi Gyula Mezőberény városi tiszti első orvosa választatott meg, s nevezett állást április hó 25-én Putnok székhelyre már el is foglalta s ezzel egyidejűleg magán-gyakorlatát is megkezdette.

Halálozás. Szijgyártó István tamásfali körjegyző ápril 28-án hosszú szenvedés után elhunyt; temetése nagy részvét mellett ápril 29-én ment végbe, a kopersó több szép koszorú borította. Derék, szorgalmas, tevékeny tisztviselő volt, nyugodjék békével.

Próbabál. Dobránszky János, jóhírű tánc-tanítónk, tanítványával fényes sikerű próbabált tartott ápril hó 29-én a „Három Rézsa” nagy termében. A megjelent szép közönség valódi lelki gyönyörűséggel vett részt a szép mulatságban, melyen régi szokás szerint bálkirálynőt is választottak Sarlay Pál, ajnácskői földbi-tokos szép leánykaja: Sarlay Irén személyében.

Gyászír. Vették a következő gyászjelentést: Knöpfler Károly, leányával Etzával; — Knöpfler Victor nejevel szül. Magyar Zsuzsannával s gyermekeivel Margit és Károlylyal; — Knöpfler Antal; — özv. Knöpfler Kálmánné szül. Bihary Hermin leányával Irénnel és Kornéliával; — Knöpfler Ágnes és férje Novák Emil fiaival Bélával és Dezsővel; — Knöpfler Józsa és férje Friedrich Ede a nagyszámu rokonság nevében is mely fájdalommal jelentik, hogy a legjobb anya, nagyanya, anyós és rokon özv. Knöpfler Károlyné szül. Kraskovics Teréz urnó folyó május hó 2-án reggeli 4 órákor hosszas szenvedés után, életének 68-iki évében jobblétre szenderült. A drága halott hült tetemei május hó 4-én, pénteken délután 3 órákor fognak beszentelteni és a róm. kath. egyház szertartásai szerint a kokovai sírkertben örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szentmisé-áldozat május hó 5-én, reggel 10 órákor a kokovai róm. kath. templomban fog az egek urának bemutatatni. — Az örök világosság fényeskedjék neki! — Kokova, 1894 május hó 2-án.

Pályázat erdősítési jutalmakra. A földművelésügyi miniszter a magasabb hegysek fensíkainak, vagy meredek oldalainak közgazdasági érdekből erdészetiileg művelendő oly területeknek beerdősítésére, melyeken hegy-omlások, hó vagy kőgörgöttek megakadályozása, szélvé-szek és vizek rombolásának meggátálása végett az erdősítés közgazdasági szempontból szükséges s a melyeken létrejövő erdők véderőkkül fognak szolgálni — a folyó évre 6 nagy jutalmat és 6 elismerő jutalmat tűzött ki. A jutalmak díjja 1000—100 fnt között váltakozik. A pályázat bizonyos föltételekhez van kötve, melyek a szolgabírói hivataloknál megtudhatók.

Az „Ország-Világ”, ez a legszebb, legtartalmasabb képes szépirodalmi hetilapunk minden számában sok érdekeseit és újat nyújt olvasóinak. Csak jót mondhatunk az előttünk fekvő legutóbbi 17 ik számaról is, melynek változatos tartalmából kiemeljük a következőket: A lap élén Roseberg lordnak, az új angol miniszterelnöknek arezképet látjuk, tartalmas életrajz kíséretében. V a d n a y Károlyt, a veterán szépirot is megiszóaltatta az „Ország-Világ” Kossuth Lajosról közölve tőle érdekes vissza-emlékezést. Satanella, Pályné, Major J. Gyula tollából látunk igen szép ezikkeket, egy érdekes illusztrált novellát „Műtárlaton” ezim-nál, alapos referációt a tavaszi képkiallításról Etustól. Zenemű mellékletül Veró György „Virágcsata” című pompás operettjének egy szép románcját adja. Költeményt Balay Lászlótól talá-lunk benne Goró Lajos szép rajzával, továbbá báró Kemény Endrőtől és Halasi Viktoról. Legérdekesebb a gazdag tartalmu számban „A hírlapírók sztrájkja, több mint egy tuezat arezképpel, s a legjobb nevű journalisz-tál apró közleményeivel. Az „Ország-Világ” ezenkívül állandóan közöl két regényt a hazai és külföldi irodalmi termelés legjavából s minden számában „Világ folyása” ezimen Adorján Sándor kitünő tollából tárczát a lefolyt hét eseményeiről. Illusztrációi magas nivón álltak s a mellett, hogy művészi értékűek, mindig lépést tartanak az eseményekkel s az aktualitásra mindig nagy gondot fordítanak. Erős a meggyőződésünk, hogy az „Ország-Világ” van hivatva arra, hogy kiszorítsa a hasonló irányu külföldi képes lapokat. Szerkesztőjének Dr. Váradí Antalnak, a kitünő írónak ismert neve elég bizonyíték arra, hogy az „Ország-Világ” e ezél felé a legjobb irányban halad, s a legkényesebb igényeket is kielégíti. Az „Ország-Világ” előfizetési ára egy évre 8 fnt, félévre 4 fnt, negyedévre 2 fnt, mely összeg a kiadóhivatalnak (Budapest, V. Hold-utca 7. sz.) küldendő — Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Mutatványszámokat kívántra ingyen küld a kiadóhivatal. Előfizeteni a hó bármely napjától.

Mezőgazdák figyelmébe. Az ország minden vidékéről beerkezett jelentések szerint az őszi vetések állása mindenütt a lehető legkedvezőbb, sőt az egész léteit át tartott esőzés folytán a növényzetek annyira előrehala-dottak, hogy több helyen előfordult intenzivebb jégverés-cek teljes kárt is voltak képesek előidézni. A vetéseknek ilyképeni gyors fejlődése természetesen a gazdát is elő-készületlenül találta és így ezen előre nem látott körülmény folytán némi késedelmet szenvedett terméyeinek jég elleni biztosításával is, holott más években — amint azt a tapasztalat mutatta — a jégbiztosítás szüksége rendszeren későbbben szokott beállani. Azon gazdák azon-ban, kik az első magyar általános biztosító társaság által alakított magyar gazdák jégbiztosítási szövetségének tagjai, a jégverés esélyeinek már nyugodtabban nézhetnek elébe, mert ők a szövetség alapfeltételeinek értelmében folytono-san biztosítva vannak és kártérítésben még akkor is részesülnek, ha a várható természetek részletes adatait a folyó évre nem is jelentették volna be fentemlített társa-ságnak. Ezen, a gazdáknak kiszámíthatlan előnyöket biz-tosító szövetségi intézmény tehát méltán részszolgált ama nagy pártfogására, melyben már eddig is részesült és így

csak kívánatos, hogy az eszme gazdáink körében minél nagyobb elterjedést nyerjen.

Az első permetezés időszaka küszöbén nem győzzük szülőgazdáinkat eléggé sürögösen figyelmeztetni, hogy a permetezést, melyet különben a magas miniszterium már kötelezőleg is elrendelt, kellő időben fogantatásitani el ne mulasszák, mert csak ekként vehetik elejét a veszedelmes szőlőragály, a peronospora terjedésének. A permetezők beszerzése dolgában jó lesz óvatosságnak lenni, mert sok rossz permetezőt kínálnak mostanában mindenfelé. Mellesleg említjük fel, hogy a jó permetezők közt a legjobbnak találtak a Mauthner budapesti magkereskedő „Unicum” nevű permetezőjét, mely igen könnyen jár, kitűnően permetez, soha el nem romlik és a mellett a legolcsóbb is, a menyinyiben az egész permetezőnek ára 14 forint 75 kr.

Színházi rovatuk tárgyhalmazz miatt jelen számunkból kimaradt.

Hivatalos közlemények.

Felhívás.

622. sz. — Mely mellett városunk lakossága felhivatik, hogy az iránti nyilatkozatát hajlandó lenne-e háboru esetén, saját lakásában — lábbadozó harcosoknak elhelyezése és gondozása alá vételére, ha igen — mily számban, és valjon azért a megállapított 60 krajczár díjat igényli-e, vagy pedig azokat ingyenes ellátásba részesíti? 15 nap alatt a polgármesternél jelentse be.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város Képviselőtestületének 1894. évi április hó 23-án tartott közgyűléséből.

Szabó György, polgármester.

A rimaszombati kir. ügyészségtől.

Árlejtési hirdetés.

2506. szám. — A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló kir. törvényszéki fogháznál a nagyméltóságú m. kir. igazságügyi miniszterium 38745/93. sz. rendeletével az alább jelzet költségvetés keretén belül következő javítások engedélyeztettek:

1. 2. a fogházudvar burkolásának javítása illetve átrakása	792 frt 63 kr.
3. esatorna akna falának javítása	22 frt 68 kr.
4. 5. 6. 7. falazat javítása	67 frt 38 kr.
8. 9. folyósó téglázatának javítása	139 frt 94 kr.
10. 15. tűzhelyek javítása	59 frt 11 kr.
17. a rabkonyhában tűzfogó szerkezet készítése	40 frt — kr.
18. ereszesatornák tisztítása és javítása	30 frt — kr.
19. tetőzet eserepezése	15 frt 50 kr.
20. esatornatisztító kanál és nyel (1 drb)	2 frt — kr.
21. padozat javítása	25 frt 53 kr.
22. padlózat szegélyezése	78 frt 05 kr.
23. a nagy munkaterem egyik hiányos kéményének megvizsgálása, a hiba felkeresése és annak teljes megszüntetése	5 frt — kr.

Összesen : 1279 frt 82 kr.

Ezen munkálatok eszközzésének biztosítása céljából a rimaszombati kir. ügyészség hivatalos helyiségében folyó évi május hó 28-ik napjának d. u. 3 óráján zárt ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés tartatik, melyhez a vállalkozni kívánók azzal hivatnak meg, hogy bánatpénzül a költségvetésbeli összeg 10%-a teendő be.

Az 50 kros helyeggel ellátott s kellő bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok 1894. május hó 28-ik napjának d. e. 11 óráig a kir. ügyészségnél a hivatalos órák alatt beadhatók s a részletes költségvetés és az árlejtési feltételek ugyanott megtekinthetők.

Elkésve vagy kellően fel nem szerelve beadott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombat, 1894. április. 28-án.

Dr. Hányi, kir. ügyész.

Felelős szerkesztő: **Dr. Kármán Zoltán**

Nyilttér*)

Jegyzőkönyv.

Felvételett Rimaszombatban, 1894. évi április hó 29-én reggeli fél 7 órakor a „Társalgási egyesület” nyári helyiségében Bihary Gusztáv és Szentpétery Zoltán urak között felmerült becsületbeli ügyben.

Jelen voltak:

Fáy István, **Málik Vilmos**,
Feledy Ferencz, **Kishonthy József**,
mint Bihary Gusztáv megbizottjai, mint Szentpétery Zoltán megbizottjai.

Bihary Gusztáv ur, mint sértett fél alólított segédeivel, ugyszintén alólítottak mint Szentpétery Zoltán ur segédei a közöttünk, mint a két fél megbizottjai között történt végleges megállapodás szerint, a mai napon és helyen a lovasias elégtétel adására kitűzött időben az ügy elintézése végett reggeli 6 órakor pontosan megjelentünk, Szentpétery Zoltán ur, mint sértő fél, azonban meg nem jelent, sőt az általa kiadott írásbeli nyilatkozatban a fegyveres elégtétel adását határozottan megtagadta.

Ezennel az ügyet részünkről befejezettnek nyilvánítjuk.

Kelt mint fent.

Málik Vilmos s. k., **Fáy István** s. k.,
Kishonthy József s. k., **Feledy Ferencz** s. k.,
mint Szentpétery Zoltán ur megbizottjai, mint Bihary Gusztáv ur megbizottjai.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Egész selyem mintázott Foulárdokat

(mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, teher és szines selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, esikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240-féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen a privát megrendelők lakására HENSEBERG G. (csász. és kir. udv. szállító selyemgyár) ZÜRICHBEN. Minták postafordulattal küldetnek. Svájcba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Hirdetmény.

558. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Kar-kusz József** várgedei lakos végrehajtónak **Komlós Jánosné** szül. **Végh Erzsébet** végrehajtást szenvedő elleni 400 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Kis-gömöri községben fekvő a kisgömöri 50. sztkjben foglalt Végh Erzsébet Komlós Jánosné nevében álló A. 1—36. sorsz. alatti ingatlanokra az árverést 1000 frtban ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi június hó 4-ik napján délelőtti 10 órakor Kis-Gömöri községben a bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 100 frtot készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szá-

bályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Rimaszombat, 1894. évi január hó 28-án. A rimaszombati kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság.

Altdorffer, kir. tszki bíró.

Fürdő megnyitás.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a tulajdonomul megvett s teljesen rendbe hozott

várgedei gyógyfürdőt folyó évi május hó 6-an zeneszó mellett ünnepélyesen megnyitom.

A lakó- és fürdőszobákat teljesen újonnan rendeztem be, úgy, hogy a legkényesebb igényeket is kielégítik.

Kitűnő konyha és jó italok pontos kiszolgálattal mellett állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Fürdőorvos dr. **Borszék Ármin**.

Naponként háromszor térézene

A n. é. közönség pártfogását kéri tisztelettel

Klein Sámuel.

Virágkedvelők és diszkert-tulajdonosok figyelmébe!

Alólított ajánlom a virágkedvelő és diszkert-tulajdonosok szives figyelmébe alábbi — a jelenlegi kiültetésre igen alkalmas növényeimet, u. m.:

- Vörölevelű Canna:** 100 drb = 10 frt 50 kr., 50 drb = 6 frt, 25 drb = 3 frt 75 kr
- Crozy-féle Canna** szinas és zöld levelű, óriási nagy virágú, több szép színben: 10 drb négy fajban = 3 frt.
- Téli szegfű**, júniusba virágzik, erős példányok, 70% teljes: 100 drb = 5 frt, 50 drb = 3 frt, 25 drb = 2 frt.
- Scarlot pelargóniák** négy színben: 100 drb = 12 frt
- Vanilla-oltványok:** 100 drb = 7 frt, 50 drb = 4 frt, 25 drb = 2 frt 75 kr.
- Borostyán- és szines levelű pelargóniák:** 100 drb = 15 frt, 50 drb = 8 frt, 25 drb = 4 frt 50 kr.
- Fuchsiák**, részint bimbósak: 100 drb = 15 frt, 50 drb = 8 frt, 25 drb = 4 frt 50 kr.
- Szőnyeg-kertészethez** való növények: 100 drb tíz színben: 1 frttól 3 frtig fajonként.
- Nyári virágpalánták** u. m.: verbona, flochs stb 100 drb = 50 kr.
- Rózsafa**, — esipkébe szemzett — szokott áron, rózsadugványok és sok más mindenféle virágok jutányos áron szerezhetők meg nálam.

Vidéki megrendeléseket — az összegnek előre való beküldése mellett vagy utánvétellel — pontosan és kifogástalanul teljesít

Rimaszombatban, 1894. május 1-től

WIKOUKÁL HENRIK,
műkertész.

REISZ JÓZSEF

DIVATÁRU KERESKEDÉSE RIMASZOMBATBAN.

Reklámra nincs szükségem, miután a nagyérdemű közönség becses pártfogását élvezni szerencsém van, mégis jónak vélem néhány ezikkre hírlapilag felhívni becses figyelmüket, u. m.: legujabban berendezett nagy czipőraktáramban

női-, férfi- és gyermek-lábbeliek

legjobb gyártmánya, továbbá női-, leány- és gyermek-kalapok szalma- esipke- és selyemből, ugyszintén férfi kalapok, valamint női- és férfi fehérneműek, kiegészítők és gatlórok, keztük, blouzok minden létező színben és façonban, míg a rőfös-árak és egyéb divatezikkék nálam igen jutányos áron kaphatók. Esedezem kegyes pártfogásukért, legfőbb törekvésem leendő a bizalmat ki is érdemelni.

Teljes tisztelettel

REISZ JÓZSEF.

A magyar általános község bánya részvénytársulat,

Budapest, V., bálvány-utca 8.

ajánlja a t. cz. gőzmalmoknak, szeszgyáraknak és egyéb iparvállalatoknak, valamint a küszöbön álló **cséplési idényre** a gazdaközönség és cséplőgéptulajdonosoknak kitűnő minőségű

akna, koczka- és darabos szenét czenteri, királdi stb. bányáiból 2—6

legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.